

4. Носов, С. С. Теоретико-экспериментальные аспекты изучения гендерных особенностей защитных механизмов [Текст] / С. С. Носов // Известия Российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена. — 2010. — № 125. — С. 58—69.

5. Дворянчиков, Н. В. Половозрастные и полотипические особенности механизмов психологических защит [Текст] / Н. В. Дворянчиков, С. С. Носов // Вестник Санкт-Петербургского университета. — Серия 6. — 2007. — Вып. 4. — С. 261—266.

6. Носов, С. С. Взаимосвязь психологических защит и полоролевой идентификации (на примере подростков) [Текст] : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. псих. наук : спец. 19.00.01 «Общая психология, психология личности, история психологии» / С. С. Носов. — М., 2011. — 26 с.

7. Частная сексопатология [Текст] : (руководство для врачей) / под ред. Г. С. Васильченко. — М.: Медицина, 1983. — Т. 2. — 352 с.

8. Кришталь, В. В., Сексологія [Текст] : навчальний посібник / В. В. Кришталь, Є. В. Кришталь, Т. В. Кришталь. — Х.: Фоліо, 2008. — 990 с.

9. Карманное руководство к МКБ-10. Классификация психических и поведенческих расстройств (с глоссарием и исследовательскими диагностическими критериями) [Текст] / Сост. Дж. Купер; под ред. Дж. Э. Купера / пер. с англ. Д. Полтавца. — К.: Сфера, 2001. — 416 с.

10. Вассерман, Л. И. Психологическая диагностика индекса жизненного стиля. Пособие для психологов и врачей [Текст] / Л. И. Вассерман, О. Ф. Ерышев, Е. Б. Клубова и [др.]. — СПб.: С.-Петербург. НИ психоневрологический институт им. В. М. Бехтерева, 2005. — 54 с.

Надійшла до редакції 05.01.2015 р.

АРХІПЕНКО Олена Петрівна, психолог Комунального закладу охорони здоров'я «Харківська обласна клінічна наркологічна лікарня», м. Харків; e-mail: gknb9@mail.ru

ARKHIPENKO Olena, Psychologist of the Public Health Institution "Kharkiv regional clinical narcological Hospital", Kharkiv; e-mail: gknb9@mail.ru

УДК 616.89-008.442-058.8-06:616-05571

Р. І. Білобрювка

КРИТЕРІЇ СЕКСУАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ЧОЛОВІКІВ, В ЯКИХ СПОСТЕРІГАЮТЬСЯ АФЕКТИВНІ ПОРУШЕННЯ ТА ВИНИКАЄ СЕКСУАЛЬНА ДИСГАРМОНІЯ

Р. И. Билобрывка

Критерии сексуального здоровья мужчин, у которых наблюдаются аффективные нарушения и возникает сексуальная дисгармония

R. I. Bilobryvka

Sexual health criteria of men with affective disorders and sexual disharmony

Автор доводить, що сексуальні захворювання у подружніх пар, в яких чоловіки страждають на афективні порушення, не мають жодних особливих відмінностей. Терапію сексуальних порушень у таких випадках потрібно поєднувати із терапією основних афективних порушень.

Ключові слова: сексуальні захворювання, афективні порушення, подружні пари, терапія

Автором доказано, що сексуальні захворювання у подружніх пар, в яких чоловіки страждають афективними порушеннями, не мають жодних особливих відмінностей. Терапію сексуальних порушень у таких випадках потрібно поєднувати із терапією основних афективних порушень.

Ключевые слова: сексуальные заболевания, аффективные нарушения, супружеские пары, терапия

The author proves that sexual disorders in couples, where men suffer from affective disorders, do not have any specific features. The therapy of sexual disorders in such cases should be combined with the therapy of main affective disorders.

Keywords: sexual disorders, affective disorders, married couples, therapy

Будь-яке лікування в сучасній медицині міцно пов'язано з психосоматикою, адже психосоматичні та соматопсихічні взаємозв'язки за будь-якої патології є однією з найактуальніших проблем сучасної медицини, оскільки медичне спостереження та вплив спрямовані, з одного боку, на організм людини — сому, а з другого — на його психологічну і соціально-психологічну сферу — особистість [1—6]. Виходячи з цього, аналіз та вивчення психосоматичних зв'язків під час діагностики порушень сексуального здоров'я потребує системного та міждисциплінарного підходу [3, 5]. Сексуальна дисгармонія подружжя може виникнути не лише внаслідок наявної патології, а й також через дезадаптацію на тому чи іншому рівні їх взаємодії [8, 9].

Метою даної роботи було вивчення сексуального здоров'я сімейних пар, де в сім'ї має місце сексуальна дисгармонія і чоловік страждає на афективний розлад, а також уточнити вплив афективних порушень на розвиток дисгармонії.

Було обстежено 54 подружні пари та встановлено, що соматосексуальний розвиток чоловіків був

у 15 (27,78 %) випадках нормальний, у 6 (11,11 %) — прискорений і в 33 (61,11 %) — уповільнений. У їхніх дружин, відповідно: нормальний був у 36 (66,67 %), прискорений — у 12 (22,22 %) й уповільнений — у 6 (11,11 %). Психосексуальний розвиток був нормальний у 12 (22,22 %) чоловіків, передчасний — у 9 (16,67 %) і ретардація виявлена у 33 (61,11 %). У жінок нормальний психосексуальний розвиток був у 36 (66,67 %) пацієнток, передчасний — у 15 (27,78 %) і ретардація — в 3 (5,55 %).

Прості асинхронії статевого розвитку мали місце у 42 (77,78 %) чоловіків, складні — у 9 (16,67 %) і поєднані — у 6 із 51 (16,7 %). У жінок — прості асинхронії спостерігалися у 9 (16,67 %) випадках, складні — у 15 (27,78 %). Статеворольова поведінка у 21 (38,88 %) чоловіків була нормальною, у 9 (16,67 %) — трансформованою та у 20 (44,45 %) — була гіперрольовою. У жінок ці показники виглядали таким чином: нормальна статево-рольова поведінка була у 45 (83,34 %) осіб, трансформована — у 6 (11,11 %) та гіперрольова поведінка — у 3 (5,55 %). Психосексуальна орієнтація встановлена як гетеросексуальна у 51 (94,45 %) чоловіків та в усіх жінок і як бісексуальна — в 3 (5,55 %) чоловіків.

© Білобрювка Р. І., 2015

Обізнаність в сфері сексу недостатньою була в 33 (61,11 %) чоловіків і у 21 (38,88 %) жінки, неправильна обізнаність — відповідно у 21 (38,88 %) і 15 (27,78 %) осіб. Оцінка своїх сексуальних проявів виявилася неправильною у 48 (88,89 %) чоловіків і в 9 (16,67 %) жінок. Тип сексуальної мотивації у чоловіків був агресивно-егоїстичний у 18 (33,33 %) осіб, агресивно-аверсійний — у 6 (11,11 %). У жінок ці показники виглядали таким чином: агресивно-егоїстичного та агресивно-аверсійного не було у жодному випадку, а генітальний відзначався у 36 (67,67 %) жінок і шаблонно-регламентований — у 18 (33,33 %). Статевий акт у 6 (11,11 %) чоловіків був засобом релаксації, у 48 (88,89 %) — служив для отримання оргазму. Статева конституція в 33 (61,12 %) чоловіків відзначена як слабка, у 15 (27,78 %) — як середня та у 6 (11,11 %) — як сильна. Натомість слабка статеві конституція відзначена лише у 9 (16,67 %) жінок, середня — у 21 (38,88 %) і сильна — у 24 (44,45 %). Лібідо платонічне у 54 (100,00 %) чоловіків і у 30 (55,55 %) жінок було виражено слабо, як і еротичне лібідо у 36 (66,67 %) чоловіків і у 24 (44,45 %) жінок. Сексуальне лібідо встановлено як слабо виражене в 33 (61,12 %) чоловіків і 18 (33,33 %) жінок. Порушення сексуальної адаптивності, а саме комунікативної, статево-рольової та сексуально-еротичної спостерігалось у всіх чоловіків, конституціональної — в 33 (61,11 %). У жінок ці показники були значно нижчими. Так, порушення комунікативної адаптації виявлено у 21 (38,88 %) жінок, статево-рольової — у 15 (27,78 %), сексуально-еротичної — у 18 (33,33 %) і конституціональної — у 9 (16,67 %). Під час вивчення типів сексуальної культури встановлено, що варіанти дисгармонічний та примітивний були характерними для 30 (55,55 %) чоловіків і 54 (100,00 %) жінок, а девіантний, гіперрольовий — для 24 (44,45 %) чоловіків і жодної жінки. Психосексуальну невдоволеність відзначили всі чоловіки і всі жінки. Під час аналізу сексуальних фантазій встановлено, що 18 (33,33 %) чоловіків і 9 (16,67 %) жінок живуть статевим життям без фантазій, 3 (5,55 %) чоловіки і 15 (27,77 %) жінок фантазують, що живуть з колишнім партнером, 6 (11,11 %) чоловіків і 3 (5,55 %) жінки — з вигаданою людиною. У 15 (27,77 %) чоловіків і 12 (22,22 %) жінок у фантазіях переважає груповий секс. По одному випадку (5,55 %) як у чоловіків, так і у жінок фантазії були орально-генітальні, гомосексуальні та пронасильницькі сексуальні дії (як жертва або гвалтівник). 36 (67,67 %) чоловіків і 21 (38,88 %) жінка відзначили, що сексуальні почуття в них притуплені. Під час вивчення почуттів партнерів один до одного встановлено, що 6 (11,11 %) чоловіків і 36 (66,66 %) жінок відчувають кохання, 3 (5,55 %) чоловіки і 3 (5,55 %) жінки — повагу, 9 (16,67 %) чоловіків і 6 (11,11 %) жінок — звичку, 15 (27,78 %) чоловіків і 3 (5,55 %) жінки — ревності.

Адекватну ерекцію відзначали 24 (44,45 %) чоловіки, знижену — 18 (33,33 %) і відсутність її — 12 (22,22 %) осіб. Спонтанну ерекцію відзначали 42 (77,78 %), знижену — 9 (16,67 %) і відсутність — 3 (5,55 %) пацієнти. 33 (61,12 %) чоловіки зазначали, що сім'явиверження в них передчасне, а 21 (38,88 %) — що частково можуть його регулювати.

На притуплення оргазму скаржилося 30 (55,55 %) чоловіків і 24 (44,45 %) жінки. Статева активність знижена у 45 (83,33 %) чоловіків і у 24 (44,45 %) жінок. Бажання мати статевий акт 1—2 рази на тиждень було у 21 (38,88 %) чо-

ловіка і 30 (55,55 %) жінок, 1 раз на 10 днів, відповідно, — у 12 (22,22 %) і 9 (16,67 %) і 1 раз на місяць — у 21 (38,88 %) чоловіка і 15 (27,78 %) жінок.

Ступінь сексуальної привабливості як високий відзначили 6 (11,11 %) чоловіків і така ж кількість жінок, середній — 12 (22,22 %) чоловіків і 30 (55,55 %) жінок і низький — 36 (66,66 %) чоловіків і 18 (33,33 %) жінок. 18 (33,33 %) чоловіків і 21 (38,88 %) жінка заявили, що ступінь сексуально-еротичної поведінки партнера відповідає їм лише частково, а 36 (66,66 %) чоловіків і 33 (61,11 %) жінки відзначили, що повністю не відповідає. Проведення попереднього періоду пестощів не задовольняло ні чоловіків, ні жінок; частково задовольняло 15 (27,78 %) чоловіків і 12 (22,22 %) жінок. Техніка і поза статевого акту частково підходили 18 (33,33 %) чоловікам і 9 (16,67 %) жінкам і цілком не підходили 36 (66,66 %) чоловікам і 45 (83,33 %) жінкам. Активність партнера цілком не відповідала 42 (78,78 %) чоловікам і 51 (94,45 %) жінці і відповідала частково 9 (16,67 %) чоловікам і 3 (5,55 %) жінкам.

Отже, за результатами проведеного дослідження, можна констатувати, що сексуальні порушення подружніх пар, де у чоловіків спостерігаються афективні порушення, не мають специфічних особливостей, які б можна було пов'язати з тим чи іншим проявом афективного порушення. Тому лікувально-профілактичні, корекційні та реабілітаційні заходи треба проводити на тлі лікування основного афективного розладу, як і при інших загально-відомих причинах подружньої сексуальної дисгармонії.

Список літератури

1. Сексопатология : справочник / под ред. проф. Г. С. Васильченко. — М.: Медицина, 1990. — 576 с.
2. Буртянский Д. Л. Медицинская сексология / Буртянский Д. Л., Кришталь В. В., Смирнов Г. В. — Саратов : изд-во Саратов. ун-та, 1990. — 272 с.
3. Клінічна сексологія і андрологія / [І. І. Горпинченко, Л. П. Імшенецька, М. І. Бойко та ін.]; за ред. Акад. НАН АМН України О. Ф. Возіанова, проф. І. І. Горпинченка. — К.: Здоров'я, 1996. — 536 с.
4. Когарян Г. С. Психотерапия сексуальных расстройств и супружеских конфликтов / Г. С. Когарян, А. С. Когарян. — М.: Медицина, 1994. — 224 с.
5. Кришталь В. В. Сексуальная совместимость / В. В. Кришталь // Психология : словарь. — М.: Политиздат, 1990. — С. 355—356.
6. Кришталь В. В. Сексология. Том II. Клиническая сексология. Часть I. Общая сексопатология / В. В. Кришталь, Б. Л. Гульман. — Харьков : ЧП Академия сексологических исследований, 1997. — 272 с.
7. Кришталь В. В. Психодиагностика и психотерапевтическая коррекция сексуальной дисгармонии супружеской пары : уч. пособие / В. В. Кришталь, Н. К. Агишева. — М.: ЦО ЛНУВ, 1985. — 138 с.
8. Кришталь В. В. Сексуальная гармония супружеской пары / В. В. Кришталь, Г. П. Андрух. — Харьков : НПФ Велес, 1996. — 160 с.
9. Кришталь В. В. Сексуальная дисгармония супружеской пары / В. В. Кришталь, Г. П. Андрух. — Харьков : НПФ Велес, 1996. — 112 с.

Надійшла до редакції 09.12.2014 р.

БІЛОБРІВКА Ростислав Іванович, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри психіатрії, психології та сексології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, м. Львів, e-mail: r.bilobryvka@gmail.com

BILOBRYVKA Rostyslav, Doctor of Medical Sciences, Professor, Head of Department of Psychiatry, Psychology and Sexology, Danylo Halytsky's National Medical University in Lviv, Lviv; e-mail: r.bilobryvka@gmail.com